

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

Tantsukunsti õppekava

Maarja Kukumägi

IMPROVISATSIOONI ÕPETAMINE

12-15 AASTASTE TÜDRUKUTE SHOWTANTSUTUNNIS

Tantsuõpetaja kutse lõputöö

Juhendaja: Karl Saks

Kaitsmisele lubatud

Viljandi 2015

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS.....	3
1. TAUSTJUTUSTUS.....	5
1.1 Moe- ja tantsukool Face.....	5
1.2 Forte.....	6
1.3 Keskkond ja korraldus.....	6
2. PROTSESS.....	8
2.1 Eesmärgi püstitus.....	8
2.2 Metoodika.....	9
2.3 Tundide ülesehitus.....	12
3. ANALÜÜS.....	15
3.1 Mina kui õpetaja.....	15
3.2 Õpilased kui improviseerijad.....	19
3.3 Näidistunni analüüs.....	20
KOKKUVÕTE.....	24
KASUTATUD KIRJANDUS.....	26
SUMMARY.....	27
LISAD.....	29
Lisa 1 Videosalvestis näidistunnist.....	29
Lisa 2 Õpilaste tagasiside.....	30
Lisa 3 Stuudio juhataja hinnang praktikale.....	32

SISSEJUHATUS

Meenutan aega, kuidas varateismelise tütralapsena sai igal nädalal tantsutrennis käidud. Tantsukirg oli suur, tahe oli tohutu. Tundisin end tantsijana kindlalt ning nautisin väga tantsimist ning esinemist. Mäletan, kuidas ühel esinemisel tuli ära täita nõ vahekoht improviseerides, ehk niisama tantsides- kui ebamugav see minu jaoks oli. Pidasin end väga heaks tantsijaks ning tantsimist enda suurimaks kireks, ent ise, oma peaga tantsida ma ei tahtnud, ei osanud. Olin harjunud sellega, et õpetaja näitab koreograafia ette, mina õpin selle ära ning hiljem esitan laitmatult- see oligi minu jaoks kogu tõe tantsust.

Improviseerimisega puutusin kokku alles siis, kui astusin Viljandi Kultuuriakadeemiasse tantsukunsti õppima. Mõistsin, et minu varasem teadmistepagas tantsust oli väga väike ning õppisin aja jooksul valdama erinevaid improviseerimise vorme.

Olles kunagi tantsinud ent improviseerimisega võõras olnud ning hiljem sellega sinapeale saanud, taipasin, et kindlasti oleks mulle kui tantsijale aastaid tagasi improviseerimise valdamine kasuks tulnud. Kahjuks ei tutvustatud mulle teismelisena improviseerimist, vaid tõugati kohe seda praktiseerima. Arvan, et improviseerimise õpetamine noortele tantsijatele on migil määral kindlasti vajalik ning tähtis on sellele oskuslikult läheneda, et õpilased mõistaksid improviseerimise olemust.

Improviseerimine on üks võimalus tantsida, mõnede inimestele tekitab see suure vabaduse liikumiseks. Improviseerimine võib olla ka üks viis leidmaks materjali, mida hiljem struktureerida ja mingisse kindlasse vormi seada (Burrows, 2010). Vaadates oma õpilasi märkasin, et tantsides puudub neil emotsioon, toimub vaid etteantud liigutuste tegemine, seda küll puhtalt, ent minu kui vaataja ja õpetaja jaoks jäi midagi selgelt puudu.

Nii sain ka oma tantsuõpetaja diplomitöö eesmärgiks tutvustada oma õpilaste improviseerimist. Kuna eelnevalt olid tunnid toimunud showtantsu stiili põhiselt, siis otsustasin esitada endale väljakutse ning kohandada improviseerimiselised harjutused, mida ise olen õppinud läbi kaasaegse tantsu, panna showtantsutunni raamidesse. Improviseerida saab loomulikult niihästi kaasaegse, show kui ka mistahes muu stiili võtmes, ent sisseharjunud showtantsu liigutused võivad loovust siiski pärssida. Seetõttu oli improviseerimise õpetamine läbi showtantsu väljakutse kindlasti ka mulle.

Oma töö esimeses peatükis tutvustan tantsustuudiot, kus viisin läbi oma prkatilised tunnid, iseloomustan rühma ning annan ülevaate korralduslikust poolest. Teises peatükis seletan lahti antud töö eesmärgi ning ka metoodika, samuti kirjeldan oma tundide ülesehitust. Kolmandas peatükis keskendusin iseenda kui õpetaja analüüsimisele ning teen seda ka oma õpilaste puhul, lisaks analüüsin ka filmitud näidistundi.

Töö lisadest võib leida näidistunni videosalvestise, õpilaste poolt vastatud tagasiside-küsimustiku koos vastustega ning tantsukooli juhataja hinnangu minu õpetamise kohta.

1. TAUSTJUTUSTUS

1.1 Moe- ja tantsukool Face

Moe- ja Tantsukool Face tegutseb Viljandis juba 18ndat aastat, ent on oma tegevusega hõlmanud ka Põltsamaa, Abja, Kolga-Jaani; eelnevalt on Face tegutsenud ka Tartus ning Keilas. Antud töös kirjeldan Face Tantsustuudiot kui Viljandis tegutsevat asutust. Tantsukooli rajaja ja juhataja on Hurma Kinnas-Naarits. Läbi aegade on stuudio mingil määral viljelenud erinevaid tantsustiile, ent põhilised suunad on siiski showtants ning estraad. Samuti tegutseb stuudio ka moealal - nimelt astuvad tantsukooli õpilased üles mitmetel moeüritustel modellide ja mannekeenidena. Face tantsukool keskendub sellele, et õpilastel oleks lisaks tunnis omandatud materjalile ka võimalus esineda erinevatel üritustel. Üheks suunitluseks on osalemine festivalil Koolitants, kus tantsukool suurel õpilaste soovil igal aastal ka osa võtab. Keskendudes oma seminaritöös Koolitantsu-temaatikale ning seda uurimust Face'i õpilaste peal läbi viies võin öelda, et sealsetele õpilastele ON osalemine suurtel tantsuüritustel väga kaaluka tähtsusega ning on ka üks eesmärkidest tantsustuudios tegutsemas käia.

Täna tegutseb tantsukoolis neli erineva vanuseastmega rühma, ent nad on kõik showtantsu suunitlusega.

Minu suhe Face tantsukooliga ei ole suvaline ning meil on ka pikem ajalugu. Nimelt on see tantsustuudio mulle tähtsam, kui mõni teine stuudio, kuna minu tantsutee saigi just Face Moe- ja Tantsukoolis alguse, kus õppisin 6 aastat. Lisaks sellele ei ole minu õpetajatöö Face's jäänud vaid tantsuõpetaja diplomitöö raamidesse, vaid olen seal õpetajana töötanud kolm aastat.

Ka minu esimene õpetaja Face tantsukoolist on jätnud minusse sügava jälje – oma õpetamises märkan tihti tugevaid jooni temast.

1.2 Forte

Mina viisin oma tantsuõpetaja diplomitöö läbi Face tantsukooli keskmise vanuseastme rühma peal, kellel on ka oma grupinimi Forte. Selles grupis on 15 tüdrukut vanuses 12-15 eluaastat. Mõnele olen olnud õpetajaks juba 3 aastat, mõnele aga alles esimest. Forte liikmed on oma olemuselt pigem kinnised. Enamus neist on olnud ka mõne teise Viljandi tantsukooli liige, ent nende tegevus seal on jäänud samuti pigem show- või tänavatantsu piiridesse. On ka neid õpilasi, kes on käinud mõnes loovtantsu-suunitlusega stuudios, ent andnud mulle selgelt aimu, et just sel põhjusel tantsukooli vahetatud saigi- loovtants ei kuulu tema huviorbiiti ning showtants on see, millega soov tegeleda on.

Igal sügisel hooaega alustades olen teinud vestlusringi, kus uurin, mida keegi on varem teinud, mis on tema soovid, mis meeldib ning mis mitte. Kohe sai selgeks see, et Forte liikmed on huvitatud rangelt showtantsust, improvisatsiooni ja loovtantsu on nad vähemal või rohkemal määral ka mujal stuudiotest, koolis kogenud ning ei olnud kedagi, kellele see meeltmööda oleks olnud. Uurides, miks see neile ei meeldi, sai selgeks see, et neil on tekkinud mingi kindel kujutluspilt loovast liikumisest, mis ei ole kindlasti nende-ealiste seas populaarne ega „lahe”. Kuna lähtun tundide andmisel siiski õpilastest, siis jätsin sügisel hooaega alustades selle teema puutumata ning alustasime tavalise showtantsutunniga. Miks ja kuidas ma improvisatsiooni juurde siiski tagasi pöörduda tahtsin, seletan lahti teises peatükis.

1.3 Keskkond ja korraldus

Tunnid forte rühmaga toimusid Sakala Keskuse tantsusaalis, algselt 2 korda nädalas, vahel ka 3 korda nädalas. Ühe tunni pikkus oli 60 minutit. Tantsusaali pind on suur ning väga akadeemiline, kohati jäi see häirima, sest ei tekkinud õdusat- „tantsukodust” tunnet. Saalis oli olemas palju peegleid ning hea tehnika, kõik vajalik tantsutunni sooritamiseks, kuid leian, et noortele on väga tähtis ka ruumiline atmosfäär, mis selles saalis oli raske tekkima. Vahel viisime tunnid läbi ka mujal, näiteks kitsas koridoris või väljas – selleks, et anda tunnile teine perspektiiv ja värv.

Enne Face tantsukoolis tööle asumist toimus minu ja tantsukooli juhataja vahel ka vestlus, kus mina selgitasin talle oma õpetamise põhimõtteid (mis tol ajal tegelikult veel väga paigas ei olnud)

ning tema rääkis mulle õpilastest ning väljunditest, mida tantsukool pakub. Samuti märkis ta mulle ka ära selle, et oluline on käia esinemas ning loomulikult ka Koolitantsu-kohustuse, mis tol ajal mulle väga südamelähedane ja hea idee tundus.

Tantsuõpetajana oli minu kohustus olla ka grupi juhendaja üleüldiselt- käia nendega kaasas erinevatel esinemistel, üritustel, mis oli minu jaoks iseenesestmõistetav ja väga meeldiv.

Minu suhe tantsukooli juhataja Hurma Kinnas-Naaritsaga oli tänu eelnevale tutvusele väga soe, seega mingeid korralduslikke erimeelsusi, mida lahendada ei suudaks, ei tekkinud. Suhtlemine oli ning on siiani vaba ning sõbralik.

2. TÖÖPROTSESS

2.1 Eesmärgi püstitus

2014 aasta sügisel Forte rühmaga alustades jätkasin nõ „vana rasva” pealt. Tunni ülesehitus oli sarnane sellele, mida olin ka eelneval aastal teinud. Loomulikult lisandusid uued elemendid ning astusime taseme poolest sammukesi kõrgemale, ent improvisatsiooni jätsime siiski puutumata. Kuna Forte rühma liikmete seas on ka väga andekaid õpilasi, märkasin seda, kuidas nad veavad ka kogu ülejäänud grupi taseme kõrgemale. Eks see ole ikka nii, et grupi liidrid dikteerivad selle, millise hoiakuga tunnid toimuvad. Antud juhul olid need liidrid mulle suureks abiks, sest kõik tüdrukud nägid endaga väga suurt vaeva, upitasid üksteist kõrgemale ning üsna pea oli näha kogu grupi puhul väga head taset. Nägin õpetajana neis suurt potentsiaali veel paremaks saada, mida nad ka ise väga soovisid. Sellises vanuses nagu Forte rühma tüdrukud, on väga tähtis nii endale kui ka teistele tõestada ja näidata endast parimat. Tundes seda rühma juba kauem kui vaid mõned kuud, tean öelda, et tähtis on teistele meeldida ning võimalusel olla parimad, või vähemalt nii head kui võimalik. Tahtsin sellest paljulubavast grupist samuti pigistada välja nii palju kui võimalik, proovides nende tantsud efektsemaks muuta. Selleks, et ka showtantsu kava saaks olla mitmekülgne, on vaja improvisatsiooni, mis kahjuks minu tüdrukute meelistegevus ei olnud.

Kasvava taseme tõusuga muutus ka minu kui tantsuõpetaja silm kriitilisemaks. Märkasin, et isegi kui õpilased teevad etteantud koreograafiat, siis jääb puudu mingisugusest nõ x-faktorist, mis paneb tantsu elama. Vaadates õpilasi, nägin neid minu väljamõeldud tantsu liikumas, mitte tantsimas. Puudus hing, karakter, nägin vaid jada liigutusi üksteise järel. Tahtsin neile süstida mingit emotsiooni või isegi mitte nii paljutki, pigem tahtsin näha, et nad tantsiksid päriselt, mitte ei näitleks tantsimist.

Rakendasin algselt verbaalset „süsti”, püüdsin õpilastele seletada lahti tunnetuse, kohaloleku, energia. Praktika näitas, et erilist tulemust selline verbaalne meetod ei andnud

Selleks, et teha head showtantsu kava, ei piisa vaid sünkroonsest liikumisest. Selleks, et olla hea tantsija, ei piisa vaid õpetaja poolt ettenäidatud liigutuste ideaalsest kopeerimisest. Selleks, et tantsida, tuleb tantsida.

Sealt saingi idee võtta oma tundides kasutusele loova liikumise. Kuna minu õpilased sellest vaimustused ei olnud, siis otsustasin selle plaani enda teada jätta ning neile tasa ja targu improvisatsiooni läbi mugandatud harjutuste tutvustama hakata. Sealt püstitasngi endale eesmärgi saada õpilased vabalt liikuma ning julgelt improviseerima läbi neile tuttava showtantsu stiili.

2.2 Metoodika

Kuna kasutasin oma tundides showtantsule iseloomulike tehniliste elementide õppimist, ent keskendusin ka õpilaste loovale arengule, siis tundus igati loogiline kasutada oma tundides kesktee mudelit (Smith-Autard 2002). Kesktee mudelis tähtsustatakse võrdselt nii õpilaste loovust, kujutlusvõimet ja individuaalsust kui tantsutehnilist arengut (Stinson, 1997, 1998). Kesktee mudelis on ühendatud kasvatusliku ning professionaalse suuna tunnused: protsess ja lõpptulemus, loovus ja teadmised, tunded ja oskused, keha loomupärasus ja tehnika, avatus ja kinnisus, loomine, esitlemine, vaatlemine (Sööt 2013).

Õppemeetodina kasutasin otsest õpetamise meetodit ja probleemi lahenduse/grupitöö meetodit.

Kuna mind ennast on väga vaimustanud erinevad mängulised ülesanded, mida Akadeemias õppides praktiseeritud sai, leidsin, et väga õige olekski alustada nendest samadest lihtsatest näiteks Mary Joyce'i lastele mõeldud loovliikumistest või mõnest must improvisatoorest ülesandest, oma tunde läbi viies kasutasin samuti üsna suurel määral M. Joyce poolt loodud harjutusi ja ideid. Siinkohal olid mulle suureks abiks esimesel kursusel läbitud Anu Söödi loovtantsu aine, Merle Saarva, Raido Mägi ja Karl Saksa improvisatsioon, Mall Noormetsa kompositsioon ning paljude külalisõppejõudude õpitoad, kus sain palju ideid tundide läbiviimiseks. Et õpilastel oleks motivatsiooni improvisatsioonist koreograafiat luua, üritasin võimalikult palju õpilaste endi tehtud kombinatsioone tantsukavadesse sisse panna. Sel viisil valmis mul väike harjutuste-ülesannete kogum, mida oma tundides lisaks tavapärastele osadele samuti kasutama hakkasin. Nendele harjutustele olid vajalikud ka nõ juurdeviivad harjutused, et õpilased kohe „kinni ei jookseks”.

Näited juurdeviivatest harjutustest:

- Diagonaal

Tavapärasele diagonaalis tehtavatele harjutusele lisasin diagonaalis “tee oma” seeria. See sisaldas endas jooksu ning saali keskel sooritavat elementi, mille ma küll ette ütlesin, ent õpilased realiseerima pidid. Näiteks- tee oma hüpe, tee oma pööre. Algselt kasutasid õpilased palju tuttavaid elemente, ent peale mõningat praktiseerimist sai näha ka innovaatilisi ideid.

- Näita oma harjutus

Ühise soojenduse jätkuna kasutasin vahel harjutust, kus iga õpilane pidi ette näitama mingi soojendusharjutuse, mida teised väikese aja vältel kaasa tegid. Algselt tegime seda ringis, hiljem aga ka peeglies, harjutuse näitaja tuli kõige ette. Kui alguses olid harjutused väga kehalise kavatuse tunni laadsed, siis hiljem oli näha palju tantsulist liikumist.

- Aja peale pikali

Üheks juurdeviivaks harjutuseks kasutasin Karl Saksa tunnist tuttavat pikali maha minekut, kus pikema perioodi vältel tuleb püstisest asendist pikali liikuda ühtlases tempos. Kasutasin õpilastega algselt ühte minutit, minnes järgnevate tundidega pikema perioodi peale. See harjutus andis neile piiratud vabaduse- milline asend on kõige parem pikali liikumiseks, kuidas jaotada aeg ühtlaselt, mil viisil tulla raskest olukorrast välja..

Tunde läbiviies üritasin uusi elemente tundi sisse põimida vaikselt, alustades vähemaga ja lõpuks kasutada suuremal määral loovust ning improvisatsiooni.

Toon siinkohal välja mõned näited, milliseid ülesandeid, mängu või liikumisi oma tundides kasutasin või kohandasin:

- “8 sammu”

Sain idee Tine Damborgi kursuselt, kus pidime ehitama kindla arvu sammude peale elemente, see toimus küll pikema jadana ning keerulistema elementide peale kui mina oma tunnis kasutasin.

Palusin õpilastel võtta endale saalis ruumi mingi minu märguande peale alustasime kõik parema jalaga kaheksa sammu astumist, lõpetades jalad koos. Järgmise ülesandena palusin õpilastel lisada

kaheksa sammu sisse hüpe, peale seda pööre, hiljem ka mast läbimine. Nii valmis igal õpilasel oma personaalne 8-sammu kombinatsioon, mille ka oma tantsu sisse panime.

- Võitlus

Lasin õpilastel paaridesse võtta. Seejärel leppisime kokku, et paarliste vahe peab olema koguaeg vähemalt 2 meetrit. Proovisime alguses väga vaikselt katsetada löögi ja reageerimise põhimõtet- kuidas see toimuks päriskontaktis ning seda sellise vahemaaga praktiseerida. Arendasime liikumist kiiremaks ning mitmekesisemaks. Panustasime löökidesse silmadega, peaga, kõhuga, seljaga, et leida erinevaid võimalusi. Lisaks kasutasime ka tempode vaheldust (aegluup, keskmine, kiire). See ülesanne oli kindlasti õpilaste lemmik, sooritasime seda algselt paarides, vahetasime paarilisi, tegime grupiti “esinejaid-publikut”, lõpuks rakendasime ka kogu grupi võitlust, st keegi ei olnud kellegiga paaris. Tagasisidel tõime välja ka olulised aspektid, mida selle ülesande puhul jälgida (tähelepanu, ettevaatlikkus, uuenduslikkus).

Kui õpilased olid võitlusega juba sinapeal, siis lasin neil paarides luua oma võitluse koreograafia, mida samuti oma tantsukavasse sisse panime.

- Site specific

Kui III kursusel tantsukunsti õppides kompositsiooni aine raames Cid Pearlman meile tunde tegemas käis, siis ühe ülesandena tutvustas ta meile site specific ülesannet, kus vastavalt kohale ja selle iseärasusi arvestades pidime looma selles samas kohas koreograafia.

Mina alustasin oma õpilastega selle teema käsitlemist video vaatamisega. Nimelt vaatasime erinevaid tantsuvideosid erinevates kohtades- basseinis, treppidel, puu otsas jm. Tegime ka väikese arutlusringi, et kus saab tantsida ja kus ei saa, jõudmaks arusaamale, et tantsida saab kõikjal. Seejärel tegime Sakala Keskuses kiire ekskursiooni, ning vaatasime erinevaid paiku, kus oleks võimalik tantsida. Moodustasime 4 liikmelised grupid ning iga grupp sai endale valida mingi kindla koha, kus soovib tegutseda. Andsin ka ajalimiidi ning õpilased asusid endavalitud kohas koreograafiat looma. Hiljem tegime nõ etenduste vaatamise, kus liikusime kohast-kohta, jälgisime üksteise etendusi, andsime kiiret tagasisidet.

Kuna see teema nõudis natuke pikemat tegelemist kui 20-30 minutit, siis kulus sellesse süvenemiseks terve tund. Hiljem oleme site specificut korranud õues.

Tunnen, et säärane harjutus muutis õpilasi tantsu suhtes avatumaks. Oli neid, kellele ülesanne väga meeldis, oli ka neid väheseid, kes ei paistnud seda kõige rohkem nautivat. Ülesande sooritamine õues meeldis vaieldamatult kõigile ning arvan, et selle ülesande plussiks on tantsuklassist väljatulemine, väikene vaheldus, et siis uuesti tantsusaali sukelduda.

2.3 Tundide ülesehitus

Loova liikumise temaatikaga alustades oli kindlasti improvisatoorseid harjutusi minu tundides vähem ning hiljem rohkem, ent üritan siiski anda siinkohal pildi, millised minu tunnid välja nägid ning millised olid tundide osad. Üritasin viia läbi võimalikult mitmekesiseid tunde, et juba tuttavaid harjutusi ka edaspidistes tundides korrata, ent siiski pidades silmas seda, et igaks harjutuseks tehtav aeg oleks õpilastele piisav.

- Tunni alustamine

Alustan tundi alati kohalolijate kontrollimisega. Õpilased kogunevad minu ümber, märgin paberile kohalolijad- see on tähtis, et õpilastel tekiks distsipliin ning oleks selge, et mulle läheb korda, kes tunnis käivad. Üritan ka alguse ringis öelda õpilastele midagi positiivset tunni alustamiseks ning vajaduse korral puudutame alguse ringis ka arutamist vajavaid teemasid. Nimede kontrollimine kestab tavaliselt mõni minut ning reeglina alustan sellega juba varem, natuke enne tunni algust, muidugi juhul, kui kõik õpilased kohal on.

- Soojendus

Soojendusena kasutasin erinevaid võtteid:

1. Õpetaja näitab harjutused ette, õpilased järgivad.
2. Ringis liikumine- õpilased sooritavad harjutusi ringis liikudes, sh jooks, galopp, ristsamm, hüpped jne.
3. Iga õpilase harjutus- lisaks eelnevale soojendusele näitab iga õpilane ühe harjutuse ette, mida ülejäänud järgivad.
4. Kombinatsioon- Sooritame mitu korda järjest ühte varasemalt selgeks õpitud või sel samal tunnil selgeks õpitud lihtsamat kombinatsiooni.

- Tantsutehnika õppimine

Keskendusime pöörete, jalatõstete, hüpete õigele sooritamisele nii, et õpilased end ka ise korrigeerida oskaksid ning teaksid iga elemendi sooritamisel selle jaoks ettenähtd reegleid. Enamasti sooritasime tehnilisi harjutusi liikudes üksinda või kahekaupa diagonaalidel või mitmekauparivides.

Lisaks arendasime ka koordinatsioonivõimet: sooritasime tantsulisi kombinatsioone erinevatesse suundadesse, peegelpildis, tihti pidid õpilased ise suunad ja peegelpildi variandi endale selgeks tegema.

- Loov osa

Eelmises peatükis “Metoodika” välja toodud harjutused, mida vastavalt tunnile kombineerisime, esitasime, koreograafiseerisime.

- Tantsu õppimine

Kuna õpilastele on väga tähtis esinemas käia, siis on loomulik, et tundides pühendame aega ka tantsu õppimisele/harjutamisele. Mina kui õpetaja olen eelnevalt välja mõelnud tantsukava, mida tunnis õpilastele õpetan. Tihti kasutasime tantsuõppimisel ka loovas osas õpilaste endi poolt valmistatud kombinatsioone, mida minu poolt õpetatud koreograafiaga põimisime. Sellesse tunni osasse kuulusid ka kavade puhastamine, viimistlemine, üksteisele grupiti näitamine

- Lihaste treenimine

Selleks, et õpilased oleksid tugevamad, võimekamad, sooritasime tundides ka suuremal või vähemal määral lihasharjutusi. See toimus individuaalselt õpetaja ettenäitamisel. Vahel kasutasin erinevaid lihasharjutusi, ent enamasti sooritasime kõigile tuttavat lihasharjutuste kombinatsiooni kindla muusika saatel, mis on üsna raske sooritada, ent pakub väljakutseid- võimalik teha harjutusi mitmel raskusastmel. See kombinatsioon on õpilastel juba varasemast perioodist selge ning toimus tunni loomuliku osana. Õpilaste tagasisidest tuli välja, et paljud teevad seda lihasharjutuste kava ka kodus iseseisvalt. Seda kava juba pikemalt praktiseerides on selgelt näha, kuidas õpilased on arenenud, tugevamaks ja vastupidavamaks muutunud, kui näiteks kavaga alustades suutis õpilane teha korralikult 3 kätekõverdust, siis nüüd juba 12. Seda on märganud nad ka ise, mis on neile kõvasti motivatsiooni juurde andnud.

- Venitus

Venitus on iga tunni väga oluline osa. Selles osas kasutame mahedamat muusikat ja valgust, et õpilased suudaksid keskenduda oma lihaste venitamisele ning kõrvale jätta eelnevalt toimunu. Venitusharjutusi näitan ette mina kui õpetaja ning valik harjutuste valik sõltub tunnis kasutusel olnud lihastest. Enamasti on see valik sarnane ning harjutustena ei too ma korraga sisse palju uuendusi, et õpilased ei peaks keskenduma harjutuste õppimisele vaid saaksid pöörata tähelepanu nende õigesti sooritamisele. Venituse käigus näitan harjutuse ette, räägin õpilastele, kust venima peaks ning käin saalis ringi, et korrigeerida õpilaste asendeid.

- Tunni lõpetamine

Lõpetame tunni alati eranditult püstiseistes, sirgelt peeglisse naeratades ning kõik koos plaksu lüües. Mina loen kolmeni ning nelja asemel lõõme kõik samal ajal tugeva käteplaksu. Plaks võib toimuda ükskõik kuidas ning tundidesse loovuse sissetoomisel olen ärgitanud ka õpilasi leidma erinevaid võimalusi lõpuplaksu jaoks. See loob õpilastele tunni lõpetuseks mõnusa poistiivse raputuse ning ühtlasi annab märku ka selgest tunni lõppemisest.

3. ANALÜÜS

Kui vaatan tagasi ajale, mil me tundides improvisatsiooniga peamiselt ei tegelenud, siis võin väita, et minu eesmärk õpilastele improvisatsiooni tutvustada ja neid seeläbi avatumaks muuta, läks korda. Suutsin säilitada showtantsutunnile loomulikud osad ning siiski põimida tundi sisse ka harjutusi, mida ise läbi kaasaegse tantsu võtme õppinud olin. Ma ei saa küll väita, et minu õpilased on nüüd väga enesekindlad improviseerijad, sest ebakindlust esineb neil selgelt endiselt, kuid improvisatsioon tõi nende tantsumaaailma avatust, rõõmu, uuenduslikkust ning kahtlemata arendas neid nii füüsiliselt kui ka laiendas silmaringi tantsulises mõttes.

3.1 Mina kui õpetaja

Selleks, et paremini aru saada iseenese arengust, kirjeldan oma õpetajateed nii improvisatsiooni-perioodil kui ka kolme aasta vältel.

Pean nentima, et oma esimest õpetaja-aastat alustades olin ma üsna enesekindel. Mul ei olnud probleemi õpilaste ette astumisega ning oma tunni läbiviimisega, tundsin end hästi ja kindlalt. Minu tund oli väga sarnane sellele, mida ise kunagi õpilasena viljelesin. Olin ka olemuselt õpetajana pigem sarnane oma eelmistele õpetajatele ja mul puudus nõ oma nägu, mis on iseenesest irooniline tuletades meelde tantsukooli nime, kus tunde andsin. Tagasivaadates pean kahjuks mõõnma, et tundsin end küll õpetades enesekindlalt, ent mul oli raskusi õpilaste keskendumisega. Mul oli enda peas raamistik, milline tantsutund välja nägema peaks, milline peaks olema õpetaja ning sellest ma ka lähtusin, jättes tahaplaanile õpilaste eripärad. Ka täna tunnen end tantsutundi andes kindlalt ja hästi, tunni ülesehitus on võrreldes õpetamise algusaastaga jäänud suures osas samaks, kuid minu lähenemine tunnile ja õpilastele on kindlasti teine. Kasutan tundides suurel määral kogemusi, mida olen saanud õppides TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias. Paariaastane tantsuõpetajana praktiseerimine on mulle näidanud erinevaid võimalusi mingite kindlate harjutuste toimimiseks ning oskuse kohandada tundi vastavalt olukorrale. Kõige suuremaks ja olulisemaks muutuseks sellel õpetamise teekonnal pean seda, kui oluliseks on minu jaoks õpilastega suhtlemine sügavamal tasandil. Selline väärtustamine on kindlasti tekkinud protsessi käigus ja õpilastega lähemalt tuttavaks saades. Minu arvates peaks iga tantsutund lähtuma selle õpilastest, nii ka tantsuõpetaja, kes selle loob. Väärtustan oma õpilasi väga ja püüan neid

õpetades lähtuda neist kui indiviididest. Arvan, et õpilastega siiras läbisaamine aitab nii minul õpetajana olla parem, niihästi ka neil õppijatena.

Lähiminevikus on tekkinud olukord, kus õpetamist hinnatakse õpetaja oskuste nimekirja järgi - mida kõrgem "skoor", seda parem õpetaja. Antud hindamismeetod ei anna aga aimu elementidest, mis on äärmiselt olulised hea õpetamise seisukohast (Gough 2010). Selline arvamus võib kujuneda kindlasti neil inimestel, kes ei ole tantsuõpetamisega lähemalt kokku puutunud, vaid on pigem olnud pealtvaataja rollis. Oma seminaritöös tantsuvõistluse mõjusid festivali Koolitants näitel uurides veendusin kui tähtis on väärtustada õpetaja rolli ka tantsusaalis ning analüüsida teda ka isiksusena, mitte anda hinnang vaid laval toimunu põhjal (Kukumägi, 2015). Püüan õpetajana väga suurt rõhku panna tunni mitmekesisusele ja õpilaste arengule, jättes kavade sünkroonsuse ja puhtuse teisejärguliseks, ent mitte ebaoluliseks.

Oma tugevusteks õpetajana pean kindlasti oma entusiastlikkust, teen oma tööd rõõmuga ning pean oluliseks, et õpilased saaksid igast tunnist positiivse laengu ning et nad areneksid paremuse suunas. Usun, et ei ole olemas halbu õpilasi, igale inimesele on võimalik harjutusi ja ülesandeid ning kasvõi tantse sobivaks kohandada. Mina kui õpetaja proovin leida parima viisi, kuidas välja tuua õpilaste parimad omadused. Olen oma tantse õpetades alati öelnud, et kui keegi tunneb, et ei taha minu koreograafiat tantsida, siis ei pea ta seda tegema, võid teha ka oma koreograafia juhul, kui sa teed seda päriselt - selle all pean silmas südamest tantsimist. Arvan, et see tuleb kasuks nii mulle kui ka minu õpilastele.

Öeldakse, et õpetajal ei tohiks olla lemmikuid. Pean nentima, et minul on küll oma lemmikud tekkinud. Kõik mu õpilased on mulle väga lähedased, ent need, kes panustavad tunnis rohkem, on julged ja annavad endast alati rohkem kui maksimum, on minu südames küll lemmikutiitli võitnud. Võibolla on tegemist isegi rohkem austusega nende vastu, sest imetlen nende kehalist väljendust, motivatsiooni ja püüdlikkust.

Õpetajana pean enda suurimaks miinuseks seda, et kipun tundides liigselt kiirustama ja tunnitempo on vahel liiga kiire. Olen seda ka varem märganud ning püüdnud hoogu maha võtta, ent videost oma õpetamist analüüsides sain aru, et kiirus kipub minuga siiski kaasas käima. Tahan, et tunnid oleksid mitmekesised ning kordan ülesandeid ja harjutusi erinevate tundide lõikes palju, ent ka ühes tunnis tehtava harjutuse aeg peaks olema vahel pikem, kui mina seda luban. Õpilastele tuleb

anda võimalus uute asjadega kohaneda või siis juba tuttavaga süvitsi tegeleda, see on kindlasti märk, mida edaspidises õpetajatöös jälgima peaksin.

Õpetades olen aru saanud, et lisaks tunnis tehtavale on minu jaoks väga olulised veel mõned aspektid, mida oma õpetajatöös üritan suure tähelepanuga järgida ning mida pean oluliseks, et siinkohal need välja tuua:

- Õpetaja tähelepanu

Väga tähtis se tantsutundide puhul oli minu jaoks märkamine- iga õpilane tahab tähelepanu ja tagasisidet. Kui õpilasel tekib tunne, et teda ei märgata ja niikuinii ei ole vahet, mis ta seal täpselt teeb, siis ta ei panustagi. Püüdsin leida aega , et tööprotsessi käigus liikuda iga õpilase või paari juures, paluda neil näidata, mis neil parasjagu valmis oli, anda neile tagasisidet, julgustada ja kiita. Tundsin, et see toimis väga, sest õpilased olid motiveeritud edasi töötama ning võtsid mu soovtusi kuulda.

- Järjepidevus

Üritasin juba tehtud harjutusi uuesti jägnevatses tundides kasutada. See oli vajalik, et õpilased saaksid uuega harjuda ja edaspidi end selles mugavamalt, julgemalt tunda. Püüdsin ka juba tuttavat harjutust veidi edasi arendada, et juba julgematel ei hakkaks igav, ning neil, kes end nii mugavalt veel ei tundnud, oleks aega ja võimalust harjuda.

- Tunnustus

Üritan anda õpilastele nii palju positiivset tagasisidet kui võimalik, tingimusel, et see oleks minu poolt ka siiras. Positiivne kogemus motiveerib õpilasi kindlasti, vähemalt on see nii minu õpilaste puhul. Olen märganud ka seda, et valesti tegemise või ebaõige soorituse saab muuta tunnustuseks. Nimelt kui õpilane teeb mingit konkreetset harjutust vale tehnikaga, siis selle asemel, et tema ebaõiget liigutust esile tuua proovin hoopis viia tähelepanu sellele, kuidas oleks õige teha, näiteks küsin, kas õpilane saaks jalatõstel põlve rohkem ülespoole pöörata. Kui ta seda teeb, siis seal ongi tunnustuse koht; õpilane saab positiivse emotsiooni osaliseks ning seeläbi jääb talle ka antud harjutusest hea mälestus.

Kasutasime tihti ka üksteise vaatamist grupiti. Kui tegime mõnda uut ülesannet ja olime sellega juba tuttavad, siis jagasin rühma kaheks või kolmeks ning meil olid siis nõ esinejad ja pealtvaatajad. Kui “etendus” lõppes, oli meil kombeks teha esinejatele suur aplaus, ning julgustasin andma publikul tagasisidet nähtu kohta. See oli vabatahtlik, ent öelda võis ainult positiivseid asju. Julgustasin õpilasi märkama pisikesi detaile. Õpilased läksid sellega väga hästi kaasa, lõpuks tahtsid kõik tagasisidet anda ning märkasin ka seda, et taheti öelda midagi head kõigile. Näiteks kui viimane tagasiside andja märkas, et mõne esineja kohta poldud midagi öeldud, siis just nende kohta ta positiivse aspekti välja tõigi. Õpilased olid sellise tagasiside kohapealt väga positiivselt meelestatud ning ka mina kui õpetaja sain aimu sellest, mida õpilased märkavad. Tagasiside andis esinejatele suure positiivse laengu, rühmakaaslaste hinnang mõjus neile väga motiveerivalt.

- Plaan ja plaanist loobumine

Kui oma õpetajateed kolm aastat tagasi alustasin, siis planeerisin igat oma tundi väga täpselt ja hoolikalt. Kirjutasin üles kõik tunnis planeeritavad harjutused, kuidas midagi teha ning ajalise kestuse. Nüüdseks ma enam nii suurelt ei valmistu, sest tunnen, et mul on endaga kaasas juba väike pagas, mida kasutada. Loomulikult valmistan igat tundi küll ette, kas siis oma peas asjad paika panes või paberile mingid asjad üles kirjutades, sest tunnen, et planeerimine ON väga vajalik. Minu puhul on vajalik, et igal tunnil oleks oma kandev eesmärk, millele keskenduda ja et ma teaksin, kuidas seda teha. Vastasel korral ei pruugi tund toimida ning isegi kui õpilased sellest aru ei saa, toimub seisak ning arengut ei toimu. Olen aga märganud seda, et selle suure planeerimise kõrval on ka väga tähtis osata plaanist loobuda. Kui alustan tundi kindlate harjutustega ja näen, et sellest võiks hoopis midagi huvitavamalt kujuneda kui algselt planeeritud, olen planeeritust loobunud. Seeläbi võib tund kujuneda palju arendavamaks ja huvitavamaks nii õpilaste kui ka õpetaja jaoks. Siinkohal tuleb aga aru saada, millised on need olukorrad, kus plaanist loobuda võiks.

Minu eesmärk õpetajana on pakkuda oma õpilastele kvaliteetset lähenemist tantsule, mille juures pooldan tugevalt omanäolisust ja julgust erineda. Samuti on mulle tähtis ka ise õpetajana areneda ning seeläbi end kujundada.

- Usaldus

Grupisisene usaldus on omavahelise koostöö ja arenemise baas. Mida tähendab usaldada? See tähendab koos naermist, mitte üksteise üle naermist, ka turvatunnet- teadmist et me ei saa haiget. Kui meil on nõrku kohti, siis teised arvestavad sellega ning me anname üksteisele jõudu, toetame üksteist (Schneer 1994). Grupisisene usaldus tähendab minu jaoks õpilaste omavahelist kui ka õpilaste ja minu vahelist usaldust. See on edasimineku ja hea koostöö aluseks.

Brian Thomas on tantsuõpetajat kirjeldanud järgmiselt: “Tõeliselt efektiivne õpetaja on realistlikult positiivne, toetav ja entusiastlik. Ta pakub oma tundides asjakohast tagasisidet, mis on enamasti kohandatud positiivsesse aspekti. Ta keskendub pigem tulevikule, mitte minevikule. Ta juurutab kontrolli läbi konsensusse, mitte läbi sundluse ning keskendub käitumislikele probleemidele nende varajases staadiumis, laskmata neil reaseteks probleemideks saada. Ta mõistab ning pooldab intuitiivselt sotsiaalset dünaamikat (Thomas 1993). Need omadused on kindlasti minu arvates sellised, mida hea tantsuõpetaja endas sisaldada võiks ning kuhu suunas ka mina püüdlen.

3.2 Õpilaste analüüs

Kuna paljud õpilased on minu käe all õppinud juba kolm aastat, siis tahaksin välja tuua ka nende arengu aspektid, mis võiks näidata ka minu kui õpetaja oskust märgata ja analüüsida oma õpilasi. Analüüsin oma õpilasi kolme aasta lõikes ning ka perioodil, mil käsitlesin improvisatsiooni temaatika tundidesse toomist.

Kindlasti on minu õpilased muutunud aegamööda avatumaks nii emotsionaalselt kui ka füüsiliselt. On selgelt näha nende arengut tehniliste elementide sooritamisel: kui oma esimesed jalatõsted toimusid kõverate jalgade ja ülestõstetud puusaga põlvekörgusele, siis nüüdseks on nende tehnika seda tehes väga hea ja nad oskavad ka ise oma tehnikale tähelepanu pöörata. Kindlasti on nad muutunud tantsualaselt targemaks, oskavad oma keha jälgida ning arvestada oma keha spetsiifikaga konkreetseid harjutusi ja liigutusi sooritades.

Kui algusaastal valitses tunnis pigem vaikne ja range õhkkond, siis nüüd on see asendunud lõbusa ja pingevabaga- õnneks on töökus ja tahe sealjuures siiski säilinud. Arvan, et harjumine minuga, minu tundidega ning ka kaasõpilastega on neid kindlasti avanud.

Kindlasti on paranenud ka nende esinemisoskus, algselt maha vaatavate silmadega aralt liikumine on vahetunud särava näo ja suure energia ja emotsiooniga esinemise vastu. Õpilased on hakanud paremini aru saama energiast ja erineva kvaliteediga emotsioonidest, mida üht või teist liikumist või konkreetset tantsu esitades silmas pean.

Perioodil, kui õpilased hakkasid tundides rohkemal määral improvisatsiooni harrastama, oli näha nende liikumiskvaliteedi muutust: tänu erinevatele harjutustele kasvas kindlasti nende tantsuliigutuste vara ning nad suutsid liikudes mõelda laiemalt kui varasemalt. Kui algselt oli improvisatsiooni ülesannete täitmine õpilaste poolt pigem ettevaatlik, siis iga tunniga oli näha nende kasvavat julgust uusi asju proovida.

Õpilased on erinevad, nii ka nende vastuvõtt improvisatsioonile - oli õpilasi, kes võtsid selle täiesti omaks ning tundsid end improviseerides suurepäraselt, oli neid, kes tundsid ka praktika lõppedes ebakindlust.

3.3 Näidistunni analüüs

Siinkohal analüüsin tundi, mille filmisin üles ning mis on lisatud ka antud tööle. Samuti lisan juurde ka iga tunniosa ajalise kestuse.

- Tunniks häälestumine (~5 min)

Alustasime tundi tavapärasel “alguseringiga”. Kontrollisime kohalolijad ning üks tüdruk jagas oma reisimuljeid ning ka teised ütlesid sekka, kus nad reisinud. Püüan tihti tundi alustada mingi arutlusega, et õpilastega ka väljaspool tantsutunni-temaatikat sidet luua. Minu jaoks on tähtis, et õpilased tunneksid end minuga mugavalt ning selline tunni alustamine aitab minu eesmärgile

kaasa. Antud tunnis oli ühel õpilasel sünnipäev. Kuna tavapäraselt kestab meie algusering ~2 minutit, siis traditsiooniline tähistamine venitas meie tunni algusosa pikemaks. Laulsime sünnipäevalapsele kõik koos laulu, tegime grupikalli ning sõime kommi. Sellised sünnipäevad on alati toredad, nende tähistamine on saanud meil rühmakeskis traditsiooniks.

- Soojendus (~10 min)

Kasutasin üsna aktiivset soojendust, kus näitan harjutusi peegli ees ette ning õpilased järgivad mind. Teen ka ise üsna palju kaasa, et õpilased ei kalduks rütmist kõrvale, mis võiks vähendada nende soorituse efektiivsust. Korrigeerisin õpilaste asendit ning juhtisin tähelepanu aspektidele, mis konkreetsele harjutusele vajalikud on. Soojenduses kasutan tänapäevast popmuusikat, mis sobib hästi showtantsu raamistikku ning on ka õpilastele eakohane ning sümpaatne. Soojenduses kasutatavad harjutused olen valinud võimalikult lihtsad, et mitte raisata aega uute elementide õppimiseks, vaid keskenduda vaid enda keha soojendamisele. Mitte, et soojenduses uute elementide õppimine poleks minu tundides kasutusel, vaid antud tunnis on eesmärk veeta rohkem aega keskendudes loovale osale.

- Diagonaalid (~10 min)

Antud tunni osas alustasin juba tuttavatest tehnilistest harjutustest, et tund sisaldaks ka tehnilisi elemente. Pean oluliseks hoida õpilastel meeles, kuidas sirutada jalgu, kuidas neid tõsta, millised on reeglid hüppamisel jne. Et liikuda sujuvalt tunni algusosast üle loovale osale, siis muutusid ka harjutused diagonaalidel loovamaks. Liiga järsu muutuse vältimiseks alustasime harjutustest, kus ülesanne oli osaliselt ette antud, aga teostus tuli endal mõelda- nt tee oma hüpe. Seejärel liikusime diagonaalidel täiesti improvisatoorselt - katsetasime ka erinevate tasanditega. Kuna me ei teinud seda ülesannet esimest korda, siis teadsin, milleks õpilased võimelised on ning julgustasin neid end vabaks laskma. Mulle meeldib diagonaalidepõhiselt improviseerides rõhutada seda, et kõike võib teha. Rõhutan ka seda, et kui mittemidagi pähe ei tule, siis saab ju end lihtsalt joostes raputada- see on neile justkui päästerõngas juhuks, kui pea tõsti tühjaks läheb. Videot vaadates näen, et peaksin katsetama ka erinevate tempodega, kuna õpilased tahavad selle diagonaali kiiresti nõ ühele poole saada ning seeläbi kannatab ka liikumise kvaliteet. Samuti märkasin seda, et võiksin ka peale sellist diagonaalide harjutust teha väikese tagasiside ringi, et nii mina kui ka õpilased saaksid üksteise mõtteid kuulda.

- Loova harjutuse õppimine (~15 min)

Seekordses tunnis võtsime kasutusele täiesti uue elemendi, millega varem kokku puutunud ei ole. Alustasime paarides tähtede kirjutamist oma kehaga/kehaosaga: Üks paariline ütleb teisele tähe ning see kirjutab sama tähe oma kehaga ning vastupidi. Sain aru, et õpilastel oli natuke ebamugav uut harjutust kohe teise silmapaari eest esitada, seega peale mõningat praktiseerimist otsustasin jätkata individuaalse harjutusega. Videost vaadates on sellest eriti hästi aru saada, et selle tunniosa loogiline jätk ei kulge, ent arvan end siiski antud olukorras õigesti käituvat. Kuna õpilased kasutavad üsna tuttavaid ja turvalisi liikumismaneere, siis ärgitan neid proovima uusi variante ning näitan mõned neist ka ette- näiteks laiema pinna kasutamine. Hiljem proovime ka oma kehaga teha konkreetseid tähti.

- Ülesanne (~ 10 min)

Andsin õpilastele ülesande kirjutada oma nimi, kasutades eelnevalt tunnis õpitut. Andsin neile ette aja ning õpilased asusid tööle. See tunniosa töötas hästi, kuna õpilased teadsid, et neid ootab ees ka oma loodu presenteerimine teistele. Käisin ka iga õpilase juures ning palusin neil näida seda, mis neil selleks ajaks valmis oli. Püüdsin iga õpilase juures idagi positiivset välja tuua, et hea kogemus tagada ning vajadusel suunasin neid ning andsin näpunäiteid. Oli hea meel näha, et õpilased ka reaalselt minu näpunäiteid kasutasid. Tunni õhkkond oli väga motiveeritud.

- Esinemine (~5 min)

Jagasin õpilased väiksemateks gruppideks ning iga grupp sai oma loodud nimetantsu teistele esitada. Ülejäänud grupid, kes ei esinenud, olid nõ publik. Määrasin konkreetse alustamise minu märguande - antud juhul siis plaksu peale ning leppisime kokku, et lõpetame kõik kindlas poosis. Tahtsin, et iga grupp esineks kaks korda, kuna esimesel korral võidakse liialt keskenduda järjekorrale ning on lootust, et teisel korral pannakse rohkem tähele oma liikumist ja olekut. Kõik esinejad said korraliku aplausi osaliseks. Alati, kui teeme tunnis sellist laadi ettenäitamisi, pean oluliseks plaksutada, kuna see justkui tõstab õpilase enesehinnangut. Kui kõik grupid olid esinenud, otsustasin, et ilus oleks tundi lõpetada kõik koos tantsides. See andis tunni aktiivsemale osale väga hea lõpu.

- Venitus (~5 min)

Kuna venitus toimub minu tundides alati, siis see on justkui tunni lõpu rituaal. Kasutasin aeglasemat muusikat, et õpilasi maha rahustada ning seeläbi rohkem enda venitusele keskenduma saada. Lähtusin sellest, et töös olid pigem jalad ja selg ning seeläbi said valitud ka konkreetsed harjutused venitamaks just neid lihaseid. Mulle meeldib venitust lõpetada püstijalu, et energiataset tunnist lahkudes veidi kõrgemal hoida. Videost vaadates saan aru, et pühendasime venitusele natuke liiga vähe aega ning oleksin pidanud rohkem õpilaste asendeid korrigerima.

- Tunni lõpetus

Ütlen õpilastele alati järgmise kohtumise aja, olgugi, et nad seda isegi teavad. Võibolla teen seda selleks, et näidata ka minu ootust järgmise tunni suhtes. Tunni lõpetame alati lõpuplaksuga, kus loen kolmeni ning nelja asemel lööme kõik koos plaksu.

KOKKUVÕTE

Antud lõputöös kirjeldasin ja analüüsisin oma õpetamisprotsessi Moe-ja tantsukool Face`s ajavahemikus jaanuar2015 -mai 2015, ent puudutasin ka kolmeaastast õpetajakogemust selles samas stuudios. Olin tantsuõpetaja showtantsu rühmale, kus osalesid 15 tüdrukut vanuses 2-15 eluaastat. Minu eesmärgiks oli tutvustada tüdrukutele improvisatsiooni läbi loovate struktureeritud ülesannete jättes alles tavapärase showtantsutunni struktuuri, et seeläbi nende liikumisse emotsionaalsust, uuenduslikkust ja avatust lisada.

Kasutasin oma õpetamises erinevaid ülesandeid, mida olin Viljandi Kultuuriakadeemias õppides omandanud, ning leidsin neile väljundi, et õpilastel oleks motivatsiooni harjutusega tegeleda. Alustasime improvisatsiooni tundidesse võtmist rahulikult, isegi märkmatult, et õpilased saaksid uuega harjuda. Julgen väita, et minu eesmärk õpilasi läbi improvisatsiooni arendada läks korda – tüdrukud on omandanud harjutusvara, mida kasutada oma improvisatsioonis ning on saanud impoviseerimiskogemuse, mis on stardipakuks nende edasisele arengule tantsijana. Ka õpilaste tagasisidest lähtudes saan väita, et kuigi mõnedele tüdrukutele on improvisatsiooni esitamine teistele kohati veel ebamugavust tekitav, siis protsess meeldis vaieldamatult kõigile.

Loovus tõi minu showtantsutundidesse palju värvi juurde, õpilased said rohkem katsetada ning seeläbi ka minult personaalsemat tagasisidet oma liikumise kohta. Arvukad iseseisvad tööd nii individuaalselt, paarides kui ka grupiti löid tundides väga mõnusa tööka ja motiveeritud õhkkonna. Kindlasti oli üks motivaator ülesannetesse rohkemaks panustamiseks ka see, et õpilaste endi poolt läbi sruktureeritud improvisatsiooni leitud ning hiljem koreografireeritud liikumised said üksteisele esitatud, minu tagasiside osaliseks või hoopiski paigutatud tantsudesse, millega tihti esinemas käime. Usun, et niihästi andis improvisatsioon juurde õpilastele kui ka tantsudesse, millega õpilased esinemas käivad.

See periood, kus käsitlesin tundidesse loovat liikumist, andis mulle juurde palju kogemust ja harjutustepagas, mida oma õpetamises kasutada, täienes samuti. Sain kogemuse, kuidas läheneda improvisatsiooni-võõrastele õpilastele loova liikumisega ning sain seejuures ka ise juurde palju ideid enda ja oma õpilaste edasi arendamiseks. Kolmeaastane õpetajakogemus Face tantsukoolis on mulle andnud võimaluse õpetajana areneda ja ennast leida, olen puutunud kokku väga toredate tüdrukutega, kes on mulle kindlasti rohkem kui pelgalt õpilased.

Minu teekond Moe-ja tantsukool Face's pidi sel kevadel seoses kooli lõpetamise ning Viljandist lahkumisega lõppema. Mind liigutas väga õpilaste protest selle suhtes. Kõige rohkem oli mul kahju lahkuda, kuna õpilased on saanud mulle nii lähedasteks ning nähes enda töö vilju- kuidas väikestest argadest lastest on sirgunud ilusad ja andekad noored tantsijad.. Võibolla oligi see peamine põhjus, miks otsustasin endale siiski elu raskeks teha ning ka järgmisel aastal stuudios jätkata. Õpetamine on minu jaoks kindlasti rohkem kui vaid tantsusammude selgeks tegemine ning pikk ajalugu ja soe kogemus Face tantsukoolis motiveerib mind endast parimat andma ja ka koos õpilastega edasi arenema.

KASUTATUD KIRJANDUS

Burrows, J. 2010. *A Choreographer`s Handbook*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Gough, M. 1999. *Knowing Dance: A guide for Creative Teaching*. London: Dance Books.

Joyce, M. 2013. *Loovtants: Metoodika ja näidistunnid*. Tallinn: Koolibri.

Schneer, G. 1994. *Movement Improvisation: In the Words of a Teacher and Her Students*. USA: Human Kinetics.

Smith-Autard, J. 2002. *The Art of Dance in Education (Second edition)*. London: A&C Black.

Sööt, A. 2013. *Tantsuharidus Eestis – mured, rõõmud, ootused*. Määrileht, 26, 20.

Thomas, B. 1993. *Psychology and the Art of Positive thinking*. Bulletin of the Royal Academy of Dancing, June

SUMMARY

In this thesis on dance pedagogy I described and analyzed my teaching process from January to May 2015 in Fashion- and Danceschool Face. I been teaching in that same school for 3 years, which I also considered. I was teaching a showdance group, which consisted of 15 girls, between age 2-15. My goal was to introduce improvisation through structurized exercises without changing the standard showdance structure to add some emotional and fresh elements.

I based my teaching exercises on what I have learned in Viljandi Kultuuriakadeemia, to keep the students motivated. I started with very suddle merging of improvisation into our lessons, to give children a chance to adapt. I dare to admit, that my goal of teaching girls improvisation was a succese because studens have learned the basics how to use improvisation and have a fine starting point to carry on. Also based on feedback, it can be said that some girls find showing their improvisation abit uncomfortable, although all girls find the process likeable.

Creativity has improved and brought a lot to my showdance lessons, allowing students to experiment more and getting more personal feedback for their movements. Countless numbers of individual and groupwork of all sizes, brought a fine atmosphere and motivated environment. One of the motivation to put effort into the creative assignment was that students could peform their ideas which they have discovered by stuctured improvisation to eachother, also get teachers feedback and a opportunity to perform their own ideas in a dance number. I believe that improvisation gave positive aspect to students and also improved our group dances.

The period where I managed to bring creative moving into the dance classes, gave me a lot of experience and also new ideas for my futhure teaching. I got an experience to approach students who had no previous improvisational experience through creativity and also got a lot of motivation to myself. Three year long teaching experience in Face dance school gave me an opportunity to grow and fine myself as a teacher; I have met lots of great girls who are definitely more than just students to me.

My journy in Fashion- and Danceschool Face had to come to an end this spring due my graduation and leaving Viljandi. I was moved by my students reaction they heard about my leaving. To most I felt sad about leaving behind such developed and motivated students who have become so dear to me. To see my own work finally make a difference to students, for example how those little

girls have grown to such talented young dancers. Maybe it was the main why I decided to make my life harder logistically and still continue teaching in Face dance school. Seeing my students undescribable positive reaction, it was definitely the right decision. Being a dance teacher is more than teaching some steps to students, long and warm history in this dance studio motivates me to improve myself with my students as a teacher.

LISAD

Lisa 1 Videosalvestis näidistunnist

DVD-plaat tunnis filmitud materjaliga (15.03.2015). Video algusest on puudu kohalolijate kontrollimine ja sünnipäeva tähistamine, kuna kaamera ei läinud tunni alguses minu oskamatuse tõttu õigesti tööle.

Lisa 2 Õpilaste tagasiside

Et ennast kui õpetajat paremini analüüsida, palusin kaheksal õpilasel täita ära minu poolt koostatud küsimustik. Küsimustele vastamine toimus käsikirjas peale tundi. Õpilaste privaatsust ning seeläbi ka ausamaid vastuseid silmas pidades ei palunud ma õpilastel ankeetidele oma nime lisada.

- Kuidas meeldisid Sulle tunnid, kus harrastasime improvisiooni võrreldes showtantsu tundidega, kus me seda ei teinud ?

Vastaja A: *“Need meeldisid mulle hästi. Näiteks peegli harjutus ja oma nime läbi tantsu kirjutamine olid väga lähedad, kuna neid tehes sai katsetada ka oma mõtteid ning ei pidanud kedagi jäljendama.”*

Vastaja B: *“Meeldisid, aga kardan millegipärast uusi asju ise proovida, kui ka teised ei ole julged proovima.”*

Vastaja C: *“Meeldisid väga! Tahaks veelgi rohkem.”*

Vastaja D: *“Väga meeldivad”*

Vastaja E: *“Mulle meeldisid need tunnid, aga tundsin end võrreldes tavaliste showtantsu tundidega ebakindlamalt.”*

Vastaja F: *“Need olid huvitavad ja sai teha midagi uut”*

Vastaja G: *“Mulle meeldib teha rohkem improvisatsiooni”*

- Kas tundides oli ülesandeid/harjutusi, mida sa pigem teha ei tahtnud?

(Siinkohal ei too välja vastuseid, mis olid eitavad.)

Vastaja A: *“Mulle ei meeldinud diagonaalides jalatõsted, sest olin neid ennem nii palju teinud ja see polnud enam huvitav”*

Vastaja B: *“Tantsude puhastamised olid vahel natuke tüütud. Pöördeid ei meeldinud väga teha, sest pea hakkas veidi ringi käima.”*

Vastaja C: *“Ma ei ütleks, et ei meeldinud, aga ilma mingisuguse etteantud koreograafiata ühest saalinurgast teise improga liikumine tekitas probleeme, kuna pea oli lihtsalt nii tühi.”*

- Kuidas tunned end ilma koreograafiata tantsides? Kas improvisatsiooni tunnid on Sind kuidagi mõjutanud?

Vastaja A: *Ilma koreograafiata tantsides arvan, et mu liigutused hakkavad korduma.”*

Vastaja B: *“Tunnen end improviseerides väga hästi ja püüan veel rohkem edasi areneda. Tunnid on mulle andnud juurde julgust ja uusi ideid.”*

Vastaja C: *“Tantsutunnid on mulle juurde andnud enesekindlust ja julgust mõelda ise ning teha midaiganes.”*

Vastaja D: *“Tunnen end ilma etteantud koreograafiata ebakindlalt. Tunnid on mulle kindasti juurde andnud rütmitaju ja julgust teiste ees tantsida.”*

Vastaja E: *“Tunnen end mugavalt. Tunnid on juurde andnud palju uusi liigutusi ja motivatsiooni.”*

Lisa 3 Tantsukooli juhataja hinnang praktikale

Järgnevalt on esitatud hinnang Maarja Kukumäe praktilisele tööle MTÜ Hurma Kinnase Tantsu- ja Moekoolis, tegutsemisnimega Face Tantsu -ja Moekool. Kool on asutatud 2001 aastal, omab Haridus - ja Teadusministeeriumi poolt välja antud koolitusluba ja on tegutsenud Viljandi linnas 18 aastat.

Praktiline töö viidi läbi kooli poolt välja valitud tantsuõppeks sobilikul pinnal. Sihtrühmaks oli 4.-6.klassi kooliõpilane, kelle huvialaks on tants. Tantsuõpe oli üles ehitatud tänapäevases võtmes kasutades erinevaid tantsustiile nagu jazz, showtantsud, loovtants- mis kohandatud õpilaste jaoks arusaadavaks, arendavaks ja mõtestatud füüsiliseks arenguks ja eneseväljenduseks. Tunnid sisaldasid: soojendust, tantsuharjutustiku omandamist, lihastreeningut, koordinatsiooniharjutusi, improvisatsiooni, tantsude omandamist, venitust.

Treeningtundides kasutati palju rühmatööd aga ka individuaalseid ülesandeid, mis kasvasid üle paaritööks, edasi rühmatööks. Õppetöö tulemusena on õpilased omandanud perioodil mõningase tantsutermioloogia, on võimelised sooritama õpetajat jälgides treeningharjutusi, lühemaid ja pikemaid tantsukombinatsioone, koordinatsiooniharjutusi, akrobaatilisi elemente, tunnetavad end paremini ruumis, rütmis, meeleolus ja kehakeeles. Tantsuõpe praktilised väljundid on olnud mitmed esinemised nii erinevatel linnaüritustel kui tantsufestivalidel (nt.festival Kuldne Karikas, kus jõuti finaali Maarja poolt seatud tantsukavaga) Tundide vaatluse põhjal võib öelda, et antud töö planeerimise oskus kontakt ja läbisaamine õpilaste ja lapsevanematega olid väga head. Tunnid olid üles ehitatud efektiivselt, töömeeleolu hoitud kogu õppetundide vältel. Samuti oli väga hästi arvestatud õpilaste individuaalsusega (nõrgemate laste toetamine, andekamate edasiarendamine), väga hea toimetulek tunnis tekkinud käitumisprobleemidega ja kooli juhatusega.

Tööandjana on mul suur rõõm Maarjaga järgmisel hooajal töösuhet jätkata.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Maarja Kukumägi (sünnikuupäev: 30.01.1991)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
„Improvisatsiooni õpetamine 12-15 aastaste tüdrukute showtantsutunnis”,

mille juhendaja on Karl Saks

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivis DSpace säilitamise eesmärgil;

1.2. kirjaliku osa reprodutseerimiseks üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.3. kirjaliku osa üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni. Lõputöö audiovisuaalseid osasid/helisalvestisi „*Lisa 1 Videosalvestised näidistundidest*“ ei ole lubatud avaldada.

2. olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, **25.05.2015**